

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСНИК“
 орган Української Православної Церкви в Канаді.
 Виходить щомісяця.
 Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
 Редактор, Свящ. В. Кудрик.
 Адреса: 379 Parr Street, — Winnipeg, Man.
 Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
 Official organ of the Ukrainian Orthodox Church of Canada.
 Published Monthly.
 Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
 Rev. W. Kudryk, Editor.
 Address: 379 Parr Street, — Winnipeg, Man.
 Subscription 1 Dollar for 12 issues.

СПАСЕННЯ УКРАЇНЦІВ В УКРАЇНСЬКІЙ ЦЕРКВІ.

Віра є річ совісти. У віруючої людини на першім місці є вгадати Божу волю а вгадавши її, жити так, як Бог хоче, щоби заслужити собі на спасення душі.

Тому у кожній релігії першою річю є питання: Чи через сю релігію можна заслужити собі на спасення душі? Іншими словами: Чи се є правильна релігія? Чи її наука не є ложна? Чи не занепащу своєї душі, коли буду належати до сеї релігії?

І коли такі питання стають перед многими щирими, чесними і віруючими Українцями, які ще не належать до української православної церкви, то се зовсім не є дивно. Се є природна річ, щоби люде, які ще не належать до сеї церкви, ставили собі такі питання. І се зовсім не є в інтересі української православної церкви, щоби до неї належали люде, які ще не найшли відповіді на ці питання. Отсим людям постарімося помочі найти відповідь на питання, які їх непокоять.

Загально поширені є погляди, ніби то православна церква є якась нова церква, якась нова релігійна секта з якимись новими релігійними науками, а то й не секта, тільки громада людей, що ставлять українські національні справи вище від релігійних і релігії вживають для політичних цілей.

Нема нічого дальшого від правди, чим ці погляди.

Українська православна церква не є ніяка нова церква. Се є та сама церква, до якої належав український нарід через послідну тисячу літ, а яка жила і розвивалася враз з ним. Се є та сама церква, за яку боролися наші предки через сотки літ. Українська православна церква не відкинула ніякої з давніших наук православної церкви, ані не додала ніякої нової науки. Українська православна церква не змінила ніяких обрядів ні церковних правил. Українська православна церква не видумала нічого нового, що протиставляється старим церковним звичаям, правилам, або наукам.

Усе нове в українській православній церкві є те, що вона відкинула московських або помосковщених єпископів та митрополитів, які показалися ворогами українського народу. Однакж український нарід зробив тільки те, до чого мав повне право — не тільки фізичне (основане на силі), але й канонічне (церковне). А ці два права скрізь і завжди рішались, так в церкві східній, як і в церкві римській. Канонічне право було за Українцями в тім, що постановою всіх чотирох східних патріархів (царгородського, антиохійського, єрусалимського і александрійського) українська православна церква була визнана автокефальною і мала право сама вибирати собі митрополита і єпископів. Московські царі се право знехтували. Чому знехтували? Бо у них було фізичне право. Опанувавши Україну, вони могли українському народові диктувати, яких митрополитів та єпископів він має слухати. Царі не дбали про канонічність тих митрополитів та єпископів. Канонічних українських митрополитів та єпископів вони не тільки проганяли з їх становищ, але й в'язили їх і мучили, а на їх місце назначували московських ступайків. І опісля своїх власних ставленників царі перекидали з єпархії в єпархію, як найзвичайніших світських урядовців, як військових старшин: тих, що більше цареві прислужувалися, нагороджували тим, що переносили їх в лучші єпархії; тих, що не вміли вдержати царської ласки, проганяли на Сибір, а то й позбавляли священничого стану. Помимо сих страшних надужит царів над церквою, їх вчинки вважалося оправданими і московська православна церква вважалася дальше канонічною. Чому? Бо царі мали фізичне право. І те право, яке оправдувало проти-канонічні вчинки царів і не робило московської церкви не-канонічною, без сумніву не може обернутися проти українського народу, коли він по упадку царів, діставши назад найвищу владу ужив її на те, щоби повернути свої старі канонічні права. Канонічне право українського народу до вибору свого митрополита

і єпископів не вмерло через те, що московські царі через пару сот літ його нехтували!

Українська православна церква відкинула московських єпископів та митрополитів не через те, що перейшла на якусь ересь, тільки через те, що вони були їй накинени. З тої самої причини не признає українська православна церква влади уніятських єпископів, бо вони так само накинени українському народові. Український нарід прийняв православну віру з Царгороду перед тисячею літ і ся віра вповні відповідала його душевним потребам. Аж триста літ тому Поляки накиннули українському народові унію, щоби при помочі унії легше перетягати Українців на польську народність. Самий спосіб заключення унії показує, що се була брудна справа. Організатори унії ковались перед своїм власним народом, свої перегсзори з польським урядом і Римом провадили потайно і виступили з унією доперва тоді, коли вже не могли своєї зради православної церкви довше укривати. Але й тоді унію ширено підступом, по злодійськи. Єпископські становища в православній церкві старалася Польща обсаджувати своїми прислужниками-уніятами, які перед народом удавали дальше православних, а ці лицеміри обсаджували парохії такими самими лицемірами, що перед народом удавали православних, а на ділі були уніятами. Оттак в деяких місцевостях Галичини нарід вже через три сотки літ обслуговує уніятські священники, хоч він доси вважає себе православним. Навіть в церковних книжках, уживаних уніятами, доси згадується „і всіх вас православних християн“. Сей триста-літний обман народу під іменем унії можна було управляти тільки завдяки поневоленню українського народу, завдяки тому, що його відсунено від права рішати про свою церкву. Право назначувати єпископів та митрополитів для українського народу під Польщею, а опісля під Австрією, присвоїла собі польська шляхта, яка явно виступала з тим, що її ціль є так знищення української церкви, як і української народності. І тут так само, як в Росії, ті, що мали фізичне право, не дивилися на ніякі церковні канони. Єпископів що служили вірно Богови і тим самим обставали за своїм народом, переслідувано, трогонювано і мучено, а на їх місце назначувано нових, покірніших і услужніших для польської шляхти, і Рим був тільки рад затвердити кожний проти-канонічний вчинок Поляків супроти української церкви.

Освободити українську церкву з ворожого ярма, освободити її від непрошеної „опіки“ Москалів та Поляків — отсе є ціла ціль української православної церкви. Бажаючи се зробити, Українці виконують тільки Божу волю, бо Господь Бог виразно зазначив, що кожний нарід повинен бути сам господарем своєї церкви. Зазначив се Господь Бог тоді, коли зіслав св. Духа на апостолів і дав їм змогу проповідувати кождому народові Христову науку у його рідній мові. В сей спосіб Господь Бог признав рівність всіх народів і зробив кожний нарід залежним безпосередно тільки від Себе. Зверхність чужих людей над церквою того народу, якого мови вони не знають, є виразно проти волі Божої. А що є проти волі Божої, те кожний християнин має обовязок поборювати. Отже найлучше розуміння волі Божої вимагає від Українців, аби належали до української православної церкви. Належати до чужих церков — се значить сумніватися в справедливості Бога, сумніватися в те, що він є однаково добрим батьком для всіх народів, приписувати йому, що він для одних народів є батьком, а для других вітчимою. Таке поняття про Бога є грішне а через гріх не веде дорога до спасення.

На сім можнаби вже скінчити мову про спасаємість української православної церкви. Та не зашкодить підчеркнути ще окремо безлідавність припущення, що відновителі української православної церкви уживають релігії для політичних цілей. Про се можнаби дуже багато говорити, зачинаючи з розбору самого значіння слова „політика“, та сим разом можна без того обійтися. Коротко вистарчить сказати лише се: Коли Поляки і Москалі, а то й люде других народностей стараються мати рішаче слово в справах української церкви, то для якої цілі їм сего потрібно? Для слави Бога? Чи з політичних причин? Певна річ, що вони на наше питання самі відповідают, що їм ходить о славу Бога. Та діла яснійше говорять, чим слова. Коли приглянемося ділам наших непрошених „опікунів“, то треба бути хіба до краю сліпим і дурним, аби не добачити, що їм коли не виключно то в першій мірі розходиться о політичні цілі. Не ми, тільки ті, що хотілиб руководити українською церквою, уживають релігії для політичних цілей. І коли ми, члени української православної церкви, кочемо скинути з української церкви чужонародних опікунів, то ми якраз стараємося зробити кінець уживанню української церкви для політики. Ми хочемо, щоб церква провадила Українця до Бога, до пізнання правди, до свободи, а не — в ярмо!

В. Н.